

Generell informasjon

Ferd AS er et norsk familieeid investeringsforetak med hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker. Selskapet utøver langsiktig og aktivt eierskap i sterke selskaper med internasjonalt potensial, og finansiell virksomhet gjennom investeringer i et bredt spekter av aktivklasser.

Ferd er eiet av Johan H. Andresen med familie. Andresen er selv styrets leder.

Selskapets regnskaper for 2012 ble vedtatt av styret 8. april 2013.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd AS avlegger konsernregnskapet i samsvar med "International Financial Reporting Standards (IFRS)" som er godkjent av EU. Det har ikke vært utarbeidet konsernregnskap for Ferd AS tidligere.

Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av konsernregnskapet. Regnskapsprinsippene er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Konsolidering og konsernregnskap

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede økonomiske stillingen for morselskapet Ferd AS og enheter hvor Ferd direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse eksisterer normalt der Ferd AS direkte eller via andre kontrollerte enheter har en eierandel på mer enn 50 prosent av den stemmeberettigede kapital.

Ikke-kontrollerende eierinteresser i datterselskaper vises som en del av egenkapitalen, men adskilt fra egenkapitalen som kan henføres til aksjonærene i Ferd AS. De ikke-kontrollerende eierinteressene måles enten til virkelig verdi eller til forholdsmessig andel av identifiserte netto eiendeler og gjeld. Prinsipp for måling av ikke-kontrollerende eierinteresser besluttes separat for hver transaksjon.

Datterselskaper konsolideres fra og med det tidspunkt konsernet oppnår kontroll og utelates fra konsolidering når kontroll opphører. Ved endring i eierandel i datterselskap uten tap av kontroll, regnskapsføres endringen som en egenkapitaltransaksjon. Differansen mellom vederlag og regnskapsført verdi av de ikke-kontrollerende eierinteresser innregnes direkte i egenkapitalen og henføres til aksjonærene i Ferd AS. Ved tap av kontroll fra regnes datterselskapets eiendeler, gjeld, ikke-kontrollerende eierinteresser og eventuelle akkumulerte omregningsdifferanser. Eventuelle gjenværende eierinteresser på tidspunkt for tap av kontroll måles til virkelig verdi og gevinst eller tap resultatføres.

Konserninterne transaksjoner, mellomværender og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskap til datterselskaper omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres i henhold til oppkjøpsmetoden. Oppkjøpsmetoden innebærer identifisering av det overtakende foretak, fastsettelse av overtakelsestidspunktet, innregning og måling av de identifiserbare anskaffede eiendeler, de overtatte forpliktelsene og eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket, og innregning og måling av goodwill eller gevinst fra kjøp på gunstige vilkår.

Eiendeler, overtatt gjeld og betingede forpliktelsene overtatt eller pådratt vurderes til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Goodwill innregnes til summen av virkelig verdi av vederlaget, innregnet beløp på de ikke-kontrollerende eierinteressene og virkelig verdi på tidligere eierandeler, fratrukket netto identifiserbare eiendeler i virksomhetssammenslutningen. Direkte kostnader forbundet med oppkjøpet resultatføres.

Betingede vederlag fra konsernet innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Verdiendringer i det betingede vederlaget, som anses å være en finansiell forpliktelse etter IAS 39, innregnes i resultatregnskapet løpende. Ved trinnvise virksomhetssammenslutninger måles konsernets tidligere eierandel til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Verdijusteringen resultatføres.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse. Betydelig innflytelse innebærer at konsernet tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital. Tilknyttede selskaper behandles etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Felles kontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger. Felleskontrollert virksomhet behandles etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet klassifiseres som anleggsmiddel i balansen.

Unntaket fra bruk av egenkapitalmetoden i henhold til IAS 28 for investeringer i tilknyttede selskaper som eies av investeringsvirksomheter og tilsvarende unntak i henhold til IAS 31 for felles kontrollert virksomhet blir lagt til grunn for presentasjon av investeringene i forretningsområdet Ferd Capital. Disse investeringene innregnes til virkelig verdi med

verdiendringer over resultat og klassifiseres som omløpsmidler i balansen.

Øvrige investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollerte virksomheter innregnes etter egenkapitalmetoden. Egenkapitalmetoden innebærer at konsernets andel av årets over- eller underskudd i tilknyttede selskaper presenteres på egen linje i resultatoppstillingen. Balansført verdi av investeringen tillegges andel av totalresultat i det tilknyttede selskapet. Korreksjoner gjøres for å tilpasse regnskapsprinsippene til konsernets prinsipper. Balansført verdi av investeringer i tilknyttede selskaper klassifiseres som "Investeringer etter egenkapitalmetoden" og inkluderer goodwill identifisert på overtakelsestidspunktet, redusert ved eventuelle senere nedskrivninger.

Salgsinntekter

Inntekter regnskapsføres når de er opptjent. Konsernets konsoliderte salgsinntekter stammer i hovedsak fra salg av varer, leveranser av IT-tjenester og leveranser av emballasje og -systemer.

Inntekter fra varesalg regnskapsføres når gevinst- og tapspotensiale fra varen er overført til kunden, inntektene fra salget forventes å tilflyte selskapet og beløpets størrelse kan estimeres pålitelig. Inntekter ved tjenestesalg regnskapsføres etter hvert som tjenesten utføres, så fremt fremdrift i leveransen og tilhørende inntekter og kostnader kan måles pålitelig. Dersom kontraktene inneholder flere elementer, inntektsføres inntekter fra hvert delelement separat så fremt overgang av risiko og kontroll kan vurderes separat for disse elementene. Kontrakter ved salg av fyllemaskiner og emballasje, henger kommersielt sammen og inntektsføring gjøres derfor for kontrakten samlet.

Salgsinntekter er vurdert til virkelig verdi og presenteres netto etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter.

Ved salg av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler beregnes gevinst eller tap ved salget ved å sammenholde salgssum med gjenværende innregnet verdi av det solgte driftsmiddelet. Beregnet gevinst/tap presenteres som del av henholdsvis andre driftsinntekter eller driftskostnader.

Omregning av utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta i de ulike enhetene i konsernet innregnes og måles i enhetens funksjonelle valuta på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatregnskapet med unntak av valutaeffekter på lån i utenlandsk valuta som er utpekt som sikring av nettoinvestering, samt konsernmellomværende som anses å være en del av nettoinvesteringen. Disse valutaeffektene innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil investeringen avhendes.

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til morselskapet. Ved konsolidering av datterselskap i utenlandsk valuta omregnes resultatposter til norske kroner etter en veid gjennomsnittskurs for året. For balansen, inklusiv merverdier og goodwill, benyttes valutakurs på balansedagen. Omregningseffekter som oppstår ved konsolidering av utenlandske enheter innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil datterselskapet avhendes.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferd konsernets balanse og er av vesentlig betydning for konsernets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når konsernet blir part i instrumentets kontraktmessige forpliktelser og rettigheter. Alle finansielle instrumenter henføres til en av følgende kategorier, i samsvar med IAS 39, ved første gangs innregning:

- 1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi og endringer i verdi inngår i resultatet
- 2) Utlån og fordringer
- 3) Finansielle forpliktelser

Finansielle instrumenter klassifiseres som eiet for handelsformål og inngår i kategori 1 dersom de primært er anskaffet for å oppnå fortjeneste fra kortsiktige kurssvingninger. Derivater klassifiseres til handelsformål, med mindre de er en del av sikring, en annen eiendel eller forpliktelse. Eiendelene i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler.

Klassifisering av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet kan også gjøres i henhold til "virkelig verdi opsjonen" i IAS 39. Instrumentet må ved førstegangs innregning vurderes til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet og tilfredsstillende visse kriterier. Det sentrale grunnlag for anvendelse av "virkelig verdi opsjonen" er at en gruppe finansielle eiendeler og forpliktelser forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at ledelsen vurderer inntjeningen etter samme prinsipp.

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien eiet til handelsformål og som ikke vurderes til "virkelig verdi over resultatet" er klassifisert som andre forpliktelser.

Innregning, måling og presentasjon av finansielle instrumenter i resultat og balanse

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når konsernet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter til "virkelig verdi over resultatet" innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder.

Utlån, fordringer og finansielle forpliktelser måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode. Tap ved verdifall på utlån og fordringer innregnes i resultatet.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytte innregnes når konsernet har juridisk krav på utbyttet. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter og presenteres som "Inntekter fra finansielle investeringer".

Finansielle derivater og sikring

Konsernet benytter finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Finansielle derivater knyttet til en svært sannsynlig planlagt transaksjon (kontantstrømsikring) regnskapsføres i henhold til regelverket for sikringsbokføring når sikringsforholdet er dokumentert og oppfyller relevante krav til effektivitet. Ferd praktiserer ikke sikringsbokføring av derivater anskaffet for sikring av risiko i en balanseført eiendel eller forpliktelse. Derivater som ikke kvalifiserer for sikringsbokføring, blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet.

Kontantstrømsikring presenteres ved at endring i virkelig verdi på det finansielle derivatet som benyttet som kontantstrømsikring innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil den underliggende transaksjonen blir regnskapsført. Den ineffektive delen av sikringen resultatføres løpende.

Når sikringsinstrumentet utløper eller selges, den planlagte transaksjonen resultatføres eller når sikringen ikke lenger tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring, resultatføres akkumulert effekt av sikringsforholdet.

Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot Andre inntekter og kostnader i oppstillingen av totalresultatet (OCI) er også ført mot totalresultatet. Skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen.

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring i konsernregnskapet på balansedagen. Det er ikke balanseført utsatt skatt knyttet til førstegangsinnregning av goodwill ved virksomhetssammenslutninger. Det er heller ikke balanseført utsatt skatt på de investeringseiendommene som måles til virkelig verdi og som forventes at blir solgt som aksjeselskap og dermed ikke utløser skatt.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser.

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto eiendeler i den oppkjøpte virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap klassifiseres som immateriell eiendel. Goodwill testes årlig for verdifall, eller oftere hvis det er indikatorer på at beløpene kan ha vært utsatt for verdifall, og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap er inkludert i investeringen i tilknyttet selskap, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på investeringen. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill vedrørende den solgte virksomheten. Ved testing av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantstrømgenererende enheter. Allokeringen skjer til de kontantstrømgenererende enheter eller grupper av kontantstrømgenererende enheter som forventes å få økonomiske fordeler av oppkjøpet.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler som er kjøpt separat balanseføres ved førstegangs innregning til anskaffelseskost. Immaterielle eiendeler som er anskaffet i en virksomhetssammenslutning balanseføres til virkelig verdi på sammenslutningstidspunktet. I etterfølgende perioder regnskapsføres immaterielle eiendeler til kost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger.

Immaterielle eiendeler med bestemt levetid avskrives over forventet utnyttbar levetid. Normalt benyttes lineære avskrivningsprofiler, da dette normalt best reflekterer bruken av eiendelene. Dette vil gjelde for immaterielle eiendeler som software, kunderelasjoner, patenter og rettigheter og aktiverte utviklingskostnader. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men testes for nedskrivning årlig. Enkelte av konsernets balanseførte varemerker har ubestemt levetid.

Forskning, utvikling og andre internt genererte immaterielle eiendeler

Utgifter til forskning kostnadsføres løpende.

Internt genererte immaterielle eiendeler fra utvikling balanseføres dersom følgende kriterier er oppfylt:

- Eiendelen kan identifiseres
- Det er sannsynlig at eiendelen vil generere fremtidige kontantstrømmer
- Utviklingskostnadene kan måles pålitelig

Internt genererte immaterielle eiendeler avskrives over utnyttbar levetid fra det tidspunkt eiendelene er tilgjengelig for bruk. Når kravet til balanseføring ikke er til stede, kostnadsføres utgiftene i perioden de er påløpt.

Varige driftsmidler

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmiddelet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte konsernet og utgiften kan måles pålitelig, mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmidlet testet for nedskrivninger.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi. Immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid og goodwill avskrives ikke, men vurderes årlig for verdifall.

Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp resultatføres som nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Leieavtaler

Leieavtaler behandles enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler basert på det reelle innholdet i avtalene. Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap blir overført til leietaker, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle.

Leieobjekt og forpliktelse i finansielle leieavtaler hvor konsernet er leietaker blir ved leieperiodens begynnelse balanseført til det laveste av objektets virkelige verdi og minsteleiens nåverdi. Leiebetalingene blir fordelt mellom forpliktelsen og finanskostnader for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjenstående saldo. Leieobjektet knyttet til finansielle leieavtaler avskrives over den korteste av perioden for eiendelens utnyttbare levetid og leieavtalens løpetid, forutsatt at konsernet ikke overtar eierskapet til objektet på tidspunkt for opphør av leieavtale.

Finansielle leieavtaler hvor konsernet er utleier innregnes ved leieperiodens begynnelse som fordring tilsvarende konsernets nettoinvestering i leiekontrakten. Leiebetalingene blir fordelt mellom tilbakebetaling av hovedstol og finansinntekt. Finansinntekten beregnes og innregnes som en konstant periodisk avkastning på nettoinvestering over leieperioden. Direkte kostnader pådratt i forbindelse med å opprette leiekontrakten er inkludert i fordringens verdi.

Leievederlaget i operasjonelle leieavtaler resultatføres løpende og klassifiseres som andre driftskostnader.

Investerings eiendommer

Investerings eiendom er anskaffet for å oppnå langsiktig avkastning på utleie eller for å oppnå verdistigning, eller begge deler. På kjøpstidspunktet verdsettes investeringseiendom til anskaffelseskost inkludert transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres investeringseiendom til virkelig verdi, basert på markedsverdier. Virkelig verdi av investeringseiendom reflekterer blant annet leieinntekter fra inngåtte leiekontrakter og forutsetning om fremtidig leienivå basert på markedssituasjonen på balansedagen.

Inntekter fra investeringseiendom består av periodens netto verdiendring på investeringseiendommer samt leieinntekter i regnskapsperioden fratrukket eiendomsrelaterte kostnader i samme periode. Inntekter fra investeringseiendom klassifiseres som andre driftsinntekter.

Varer

Varelager vurderes til laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost for beholdninger er basert på FIFO-metoden. For ferdigtilvirkede varer og varer under tilvirkning består anskaffelseskost av utgifter til produktutforming, materialforbruk, direkte lønnskostnader og andre direkte kostnader. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris fratrukket variable kostnader for ferdigstilling og salg.

Kundefordringer og andre fordringer

Kortsiktige fordringer regnskapsføres ved første gangs innregning til virkelig verdi. Ved senere måling tas det hensyn til avsetninger for faktiske og mulige tap på krav. Konsernet gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimater for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

Pensjonskostnader og pensjonsmidler/-forpliktelser

Ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Konsernets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i innværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Periodens netto pensjonskostnad inkluderes i lønnskostnader og består av summen av årets pensjonsopptjening, rentekostnad på pensjonsforpliktelsen, forventet avkastning på pensjonsmidlene, samt periodisert arbeidsgiveravgift. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatregnskapet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når konsernet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Innskuddsbaserte ordninger

Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatregnskapet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen, diskontert til nåverdi.

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser måles ved førstegangs balanseføring til virkelig verdi og deretter til amortisert kost. Leverandørgjeld og forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom den forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen.

Utbytte

Utbytte som foreslås av styret klassifiseres som egenkapital i regnskapet, og regnskapsføres som forpliktelse først når det er godkjent av aksjonærene i generalforsamling.

Segmenter

Konsernet rapporterer driftssegmenter i tråd med hvordan konsernledelsen fatter, følger opp og evaluerer sine beslutninger. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av den interne styringsinformasjonen som periodisk gjennomgås av ledelsen og benyttes til ressursallokering og måloppnåelse.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i konsernets resultat før skattekostnad for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Nærstående parter

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående part. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Nye regnskapsstandarder etter IFRS

Regnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Committee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2012 eller tidligere.

Nye og reviderte standarder som ikke er tatt i bruk av Ferd med virkning fra regnskapsåret 2012:

Endringer til IAS 1 Presentasjon av finansregnskap

Endringene gjelder ren presentasjonsteknikk, og innebærer blant annet et krav om å gruppere andre inntekter og kostnader i totalresultatet på grunnlag av om de potensielt kan bli reklassifisert til resultatet eller ikke. Endringene har fått konsekvenser for oppstilling over totalresultatet, samt oppstilling over endring i egenkapitalen.

Endring til IFRS 7 Finansielle instrumenter - opplysninger

Endringen vedrører notekrav i forbindelse med overføring av finansielle eiendeler som konsernet fortsatt har en involvering i. Endringene har hatt ingen eller svært begrensede konsekvenser for Ferd.

Endringer til IAS 12 Inntektsskatt

Endringen i IAS 12 innebærer blant annet at utsatt skatt på investeringseiendommer målt til virkelig verdi under IAS 40 i utgangspunktet skal fastsettes basert på en forventning om at eiendelen vil bli gjenvunnet ved salg (og ikke bruk). Endringen har medført at Ferd ikke lenger innregner utsatt skatt på investeringseiendommene, da Ferd forutsetter at alle salg av investeringseiendommer gjøres som salg av aksjer og derfor ikke utløser skatt.

Nye og reviderte standarder som ikke tatt i bruk av Ferd:

Endringer til IAS 19 Ytelser til ansatte

I endret IAS 19 tillates ikke "korridormetoden" brukt for regnskapsføring av estimatavvik. Estimataavvik skal med endringen regnskapsføres i sin helhet i andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de oppstår. Ferd benytter ikke korridormetoden, og denne endringen får derfor ingen konsekvenser for Ferd. Endret IAS 19 har dessuten en ny tilnærming til presentasjon av pensjoner. Pensjonsopptjeningen skal presenteres i resultatet som lønnskostnader, mens netto rente kan presenteres som del av finanspostene. Netto rente skal dessuten i fondsbaserte ordninger beregnes ved bruk av diskonteringsrenten på netto-forpliktelsen, altså pensjonsforpliktelsen fratrukket oppsparte midler. Dette betyr også at man ikke lenger skal beregne avkastning på midlene. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2013. Ferd forventer å anvende den endrede standarden fra og med 1.1.2013.

Endring til IFRS 7 Finansielle instrumenter - opplysninger

Endringene innebærer at foretak plikter å gi en rekke kvantitative opplysninger knyttet til motregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2013. Ferd forventer å anvende den endrede standarden fra og med 1.1.2013, men endringene forventes å ha ingen eller svært begrensede konsekvenser for Ferd.

Endringer til IAS 32 Finansielle instrumenter - presentasjon

IAS 32 er endret for å klargjøre motregningsreglene i standarden. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014. Konsernet forventer å anvende den endrede standarden fra og med 1.1.2014, men endringene forventes å ha ingen eller svært begrensede konsekvenser for Ferd.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39. Prosjektet er delt opp i flere faser. Første fase knyttet til klassifikasjons- og målereglerne er ferdigstilt fra IASB. Klassifikasjons- og målereglerne for finansielle forpliktelser i IAS 39 videreføres i all hovedsak, med unntak for finansielle forpliktelser utpekt til virkelig verdi med verdiendring over resultat (virkelig verdi-opsjon), hvor verdiendringer knyttet til egen kredittrisiko separeres ut og føres over andre inntekter og kostnader i totalresultatet. Fase 2 som omhandler nedskrivning av finansielle instrumenter, og fase 3 som omhandler sikringsbøkerføring er enda ikke ferdigstilt av IASB. IFRS 9 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2015, men EU har ikke godkjent standarden. Ferd forventer å anvende IFRS 9 fra og med 1.1.2015. De delene av IFRS 9 som så langt er ferdigstilt har relativt begrensede konsekvenser for Ferd.

IFRS 10 Konsernregnskap

IFRS 10 erstatter de delene av IAS 27 Konsernregnskap og separate finansregnskap som omhandler konsoliderte regnskaper, og SIC-12 Konsolidering - foretak med særskilt formål. IFRS 10 bygger på én enkelt kontrollmodell som skal anvendes for alle enheter. Innholdet i kontrollbegrepet er noe endret fra IAS 27. IFRS 10 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller senere (med anledning til tidliganvendelse), og EU har godkjent standarden. IASB har dessuten utgitt et endringsforslag til IFRS 10 som omhandler konsolideringsunntak for investeringsselskaper. Endringene forventes også å få virkning fra 1.1.2014. Ferd forventer å anvende IFRS 10 fra og med 1. januar 2014. Endringene forventes å svært liten betydning for Ferd.

IFRS 11 Fellesordninger

Denne standarden erstatter IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet, samt SIC-13 Felleskontrollerte foretak - ikke-monetære overføringer fra deltakere. IFRS 11 gjelder fellesordninger (joint arrangements) og gir retningslinjer for regnskapsføring av to ulike typer fellesordninger - felles aktiviteter (joint operations) og felles virksomhet (joint ventures). Det følger av IFRS 11 at felles virksomhet skal regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden i samsvar med IAS 28. IFRS 11 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller senere (med anledning til tidliganvendelse), og EU har godkjent standarden. Ferd forventer å anvende IFRS 11 fra og med 1.1.2014. Ferd må analysere alle fellesordninger for å se om det kan foreligge noen ordninger som kvalifiserer som felles aktiviteter, men Ferd forventer at konsekvensene av bruk av IFRS 11 vil være begrensede.

IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i selskaper som konsolideres, og selskaper som ikke konsolideres, men som foretaket er involvert i. IFRS 12 forener opplysningskravene for dattervirksomheter, felles kontrollerte virksomheter, tilknyttede foretak og ikke-konsoliderte enheter, og samler kravene i én regnskapsstandard. IFRS 12 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller senere (med anledning til tidliganvendelse), og EU har godkjent standarden. Ferd forventer å anvende IFRS 12 fra og med 1.1.2014, og implementeringen vil få konsekvenser for Ferd's noter som følge av økt informasjonskrav.

IFRS 13 Måling av virkelig verdi

Standarden angir prinsipper og veiledning for måling av virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser. Hensikten med standarden har vært å samle reguleringen av virkelig verdimåling og opplysninger om virkelig verdi i en enkelt standard. På denne måten har man tatt sikte på å sikre en enhetlig definisjon av virkelig verdi på tvers av de øvrige standardene, samt en ensartet veiledning og like opplysninger om måling til virkelig verdi. IFRS 13 gjelder med virkning for regnskapsår som

starter 1.1.2014 eller senere (med anledning til tidliganvendelse), og EU har godkjent standarden. Ferd forventer å anvende IFRS 13 fra og med 1.1.2014, men forventer ikke at klargjøringene i IFRS 13 skal få vesentlige konsekvenser for Ferd.

Endringer til IAS 27 (Revidert) Separat finansregnskap

Som følge av introduksjonen av IFRS 10 og IFRS 12 ble det gjort endringer i IAS 27 som samordner standarden med de nye regnskapsstandardene. IFRS 10 erstattet de delene av IAS 27 som omhandler konsernregnskap. IAS 27 omhandler nå bare selskapsregnskapet, og vil derfor ikke være aktuell for konsernregnskapet etter ikrafttredelsen. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014 og EU har godkjent standarden. Konsernet forventer å anvende den endrede standarden fra og med 1. januar 2014.

Endringer til IAS 28 (Revidert) Investering i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet

Virkeområdet til IAS 28 er utvidet til også å omfatte investeringer i felleskontrollert virksomhet (joint ventures) og beskriver prinsipper for regnskapsføring av slike investeringer, og angir hvordan egenkapitalmetoden skal anvendes. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller senere, og EU har godkjent endringene. Konsernet forventer å anvende den endrede standarden fra og med 1.1.2014, men konsekvensene forventes å være uvesentlige, da Ferd i dag benytter egenkapitalmetoden på felleskontrollert virksomhet.

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimater og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimatenes kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hovedpostene hvor estimater vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferd konsernets balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Virkelig verddivurdering av finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimater og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler med standard betingelser som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs).

Unoterte aksjer og andeler

Klassen Unoterte Aksjer og andeler består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi fastsettes ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Input til verdsettelsesmodellene er knyttet til fremtidsrettede estimater og vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Ferd er av den oppfatning at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige estimater og forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedlige, kvartalsvise eller halvårslige estimater på virkelig verdi fra forvalterne. Estimatenes blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser.

Renteinvesteringer

Virkelig verdi av renteinvesteringer verdsettes ut fra noterte markedsкурser. Dersom det ikke finnes markedsкурser på renteinvesteringen, verdsettes renteinvesteringen i samsvar med prismetoder basert på gjeldende rentekurve og eksterne kredittrateringer.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedsкурser. Der markedskurs ikke er tilgjengelig, beregnes verdien utfra gjeldende rentekurve og andre relevante faktorer.

Fastsettelse av virkelig verdi på investeringseiendommer

Ferd konsernet har flere investeringseiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av estimert fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:

- Eksisterende kontrakter
- Forventet fremtidig utleie
- Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes til risikofri rente tillagt risikopremie for eiendommen.

Risikopremien baseres på:

- Beliggenhet
- Standard
- Forventet markedsutvikling
- Leienivå sammenlignet med resten av markedet
- Kvalitet på leietakers soliditet
- Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Nedskrivningsvurderinger goodwill

Goodwill testes årlig for verdifall. Verdifall testes ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer på den kontantgenererende enheten som goodwill er henført til. Dersom neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer er lavere enn bokført verdi, gjennomføres nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Verdifalltestene bygger på forutsetninger om fremtidig forventet kontantstrøm og estimat på diskonteringsrente.

Det vises til [note 8](#) for nærmere beskrivelse av nedskrivningsvurderinger for goodwill.

Avskrivninger og nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Bokført verdi av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med begrenset levetid innregnes til anskaffelseskostnad. Anskaffelseskostnad fratrukket restverdi avskrives over forventet brukstid. De bokførte verdiene vil avhenge av konsernets estimater på brukstid og restverdi. Disse parameterne estimeres på bakgrunn av erfaring, historikk og skjønnsmessige vurderinger. Estimatenes justeres dersom det oppstår endringer i forventningene.

Ved identifisering av indikator på varig verdifall på varige driftsmidler eller immaterielle eiendeler foretas verdifalltest. Verdifalltestene vil basere seg på estimater og forutsetninger om fremtidige kontantstrømmer og diskonteringsrente.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke økonomiske og demografiske forutsetninger. Det henvises til [note 17](#) for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn. Endringer i forutsetninger kan medføre betydelige endringer i balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel av fremførbare underskudd og andre skattereduserende forskjeller balanseføres i den utstrekning det er sannsynlig at utsatt skattefordel vil kunne utnyttes mot framtidig skattepliktige inntekter. Vesentlig skjønn fra ledelsen er påkrevd for å bestemme størrelsen på balanseført utsatt skattefordel. Balanseført utsatt skattefordel baseres på forventning om størrelse på framtidig skattepliktig inntekt, tidspunkt for forventet bruk av utsatt skattefordelen og fremtidige strategier for skatteplanlegging.

Avsetning for tap på fordringer

Avsetning for tap på fordringer estimeres på bakgrunn av sannsynligheten for at de utestående fordringene ikke vil bli gjort opp. Vurderingen bygger på historisk erfaring, fordringens alder og motpartens finansielle situasjon.

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer sine beslutninger basert på virkelig verdi på selskapets investeringer og verdiendringer på disse. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av kapital- og ressursallokering. Ferd opererer med følgende 5 forretningsområder:

Ferd Capital er en aktiv og langsiktig investor i privateide og børsnoterte selskaper. Ferd har en helhetlig tilnærming til investeringer i mulighetsrommet som strekker seg fra sen-venture til "buy-out". De selskapene der Ferd Capital har kontroll, er i konsernregnskapet konsolidert og segmentrapporteringen i konsernregnskapet består dermed av de konsoliderte resultatene fra disse selskapene, samt verdiendringene og forvaltningskostnadene på de ikke-konsoliderte selskapene. Verdien av investeringene og verdiendringene fremgår av selskapsregnskapet til Ferd AS, hvor Ferd Capital rapporterer MNOK 1 661 i driftsresultat. Verdien av Ferd Capitals portefølje utgjør MNOK 6 342 pr. 31.12.11 og MNOK 8 934 pr. 31.12.12 målt til virkelig verdi.

Ferd Capital prioriterer investeringer i selskaper hvor vi har relevant ekspertise. Teamet består av høyt kvalifiserte medarbeidere med operativ erfaring fra aktive eierfond, industri, forretningsutvikling, finans og strategisk rådgivning. Ferd Capital forvalter konsernets langsiktige aktive egenkapitalinvesteringer, hvor de største investeringene er:

- Elopak (97 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land på alle verdens kontinenter.

- TeleComputing (97 prosent eierandel) er en ledende leverandør av IT-tjenester til små og mellomstore bedrifter i Norge og Sverige. Selskapet leverer et bredt spekter av nettbaserte applikasjoner og kundetilpassede drifts- og outsourcingtjenester og i tillegg systemutvikling, kundeassistans og andre konsulenttjenester.

- Swix Sport (100 prosent eierandel) er et merkevarehus som utvikler, produserer og markedsfører skismøring, staver, tilbehør og tekstiler til sport og aktiv fritid under varemerkene Swix, Ulvang og Bavac, Toko, Original og Lundhags. Selskapet har en omfattende virksomhet i både Norge og utlandet gjennom datterselskaper i blant annet Sverige, USA, Japan og Tyskland.

- Mestergruppen (94,5 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter tomte- og prosjektutvikling, hus- og hyttekjeder og salg av byggevarer.

- Aibel (49 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg.

- Interwell (34 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høyteknologiske brønnverktøy til den internasjonale olje- og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt både i Eurpoa og Midtøsten.

Ferd Invest er en aktiv investor som forvalter en betydelig portefølje av nordiske børsnoterte aksjer. Forretningsområdet investerer primært i enkeltaksjer der man mener å se et stort potensial, og måles mot en samlet nordisk indeks.

Ferd Special Investments har et vidt mandat til å gjøre investeringer, men har hittil kun kjøpt hedgefondandeler i annenhåndsmarkedet. Si gjør investeringer der Ferd oppnår særlige muligheter andre investorer ikke har anledning til, enten som følge av krav til kapital, krav til langsiktighet eller annet.

Ferd Hedgefond foretar investeringer i ulike typer hedgefond som forvaltes av hedgefondmiljøer i utlandet. Forretningsområdet skal gi en god risikojustert avkastning og sørge for risikospredning for Ferd.

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor med ansvar for konsernets eiendomssatsing. Virksomheten omfatter utvikling, utleie og forvaltning av kontor-, lager- og logistikkeiendommer og utvikling av boligeiendom for salg, i hovedsak i Oslo-området. Prosjektene gjennomføres dels i egen regi, dels i samarbeid med utvalgte eksterne samarbeidspartnere. Ferd Eiendom investerer også i utenlandske eiendomsfond.

Øvrig virksomhet består hovedsakelig av investeringer i eksternt forvaltede private equity fond, som har mindre behov for løpende daglig oppfølging og derfor overvåkes av ledelsen fremfor å allokere til et eget forretningsområde. Disse verdipapirene er derfor del av Øvrig virksomhet. I Øvrig virksomhet inngår også enkelte finansielle instrumenter ledelsen kan anskaffe for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og internbank.

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS konsern	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Special Investments	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2012							
Salgsinntekter	10 465 326	10 464 382				944	
Inntekter fra finansielle investeringer	3 234 991	1 081 221	654 655	182 447	137 678	- 52 774	1 231 764

Andre inntekter	483 836	39 445				444 082	310
Driftsinntekter	14 184 153	11 585 048	654 655	182 447	137 678	392 252	1 232 074
Driftskostnader ekskl av- og nedskrivninger	9 872 908	9 719 959	23 928	12 852	8 255	39 845	68 069
EBITDA	4 311 246	1 865 089	630 727	169 595	129 422	352 407	1 164 005
Av- og nedskrivninger	452 849	451 398	77	58	37	368	911
Driftsresultat	3 858 396	1 413 691	630 650	169 537	129 385	352 039	1 163 094
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	87 010	56 965				30 045	
Resultat før finansposter og skattekostnad	3 945 406	1 470 656	630 650	169 537	129 385	382 083	1 163 094
Balanse 31.12.12							
Immaterielle eiendeler	1 731 348	1 731 348					
Varige driftsmidler og investeringseiendommer	3 377 888	1 381 850	117		442	1 991 498	3 981
Investeringer etter egenkapitalmetoden	599 321	258 732				340 590	
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	15 388 186	4 140 076	3 473 772	1 480 585	1 607 396	319	4 686 039
Øvrige eiendeler*	5 439 300	3 982 241	52 839	291 122	79 027	296 752	737 320
Sum eiendeler	26 536 044	11 494 246	3 526 728	1 771 707	1 686 865	2 629 158	5 427 340

*) Forretningsområdets netto trekk på bankkontoene er her inkludert og er kommet til fradrag i de øvrige eiendelene

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS konsern	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Special Investments	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2011							
Salgsinntekter	9 320 120	9 320 120					
Inntekter fra finansielle investeringer	- 314 447	301 789	- 654 377	130 931	- 59 005		- 33 785
Andre inntekter	141 956	15 855			20	125 261	820
Driftsinntekter	9 147 629	9 637 763	- 654 377	130 931	- 58 985	125 261	- 32 964
Driftskostnader	8 612 814	8 492 366	7 895	15 823	10 425	45 535	40 772
EBITDA	534 815	1 145 398	- 662 272	115 108	- 69 410	79 727	- 73 736
Av- og nedskrivninger	374 168	373 122	77	61	54	292	561
Driftsresultat	160 647	772 276	- 662 349	115 047	- 69 464	79 434	- 74 296
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	32 237	12 082				20 155	
Resultat før finansposter og skattekostnad	192 884	784 358	- 662 349	115 047	- 69 464	99 589	- 74 296
Balanse 31.12.11							
Immaterielle eiendeler	1 751 449	1 751 449					
Varige driftsmidler og investeringseiendommer	2 956 514	1 433 015	194		537	1 519 070	3 698
Investeringer etter egenkapitalmetoden	657 004	329 130				311 406	16 468
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	13 476 441	3 028 666	2 938 422	1 395 973	1 492 666	476	4 620 239
Øvrige eiendeler*	5 226 231	4 437 450		99 332	69 814	132 781	486 853
		10 070	2 038			1 062	

Sum eiendeler	24 067 639	10 979 711	4 930 616	1 495 305	1 563 016	1 903 733	5 127 258
----------------------	-------------------	-----------------------	----------------------	------------------	------------------	----------------------	------------------

---

*) Forretningsområdets netto trekk på bankkontoene er her inkludert og er kommet til fradrag i de øvrige eiendelene

NOTE 4**GEOGRAFISK FORDELING AV
SALGSINNTEKTER**

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Norge	4 084 030	2 931 817
Sverige	1 042 339	745 450
Tyskland	942 905	921 506
Nederland	477 232	415 217
USA	385 779	132 359
Russland	376 298	381 975
Canada	365 511	643 480
Østerrike	349 948	401 044
Danmark	282 573	404 971
Spania	233 214	210 139
Storbritannia	213 881	290 790
Frankrike	186 094	419 192
Verden for øvrig	1 525 522	1 422 182
Sum salgsinntekter	10 465 326	9 320 120

Salgsinntektene er fordelt basert på kundens hjemstat.

NOTE 5**INNTEKTER FRA FINANSIELLE
INVESTERINGER**

Inntekter fra finansielle investeringer fordelt på de ulike investeringskategoriene:

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Noterte aksjer og andeler	576 907	- 680 555
Aksjer og andeler	2 349 321	299 469
Hedgefond	50 099	53 105
Renteinvesteringer	258 664	13 534
Sum inntekter fra finansielle investeringer	3 234 991	- 314 447

NOTE 6**LØNNSKOSTNADER**

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Lønn	1 797 351	1 456 274
Sosiale avgifter	230 146	207 117
Pensjonskostnader (se note 17)	81 520	52 502
Andre ytelser	56 217	88 491
Sum	2 165 234	1 804 384
Gjennomsnittlig antall årsverk	3 570	3 486

Lønn og honorarer til konsernledelsen

Beløp i NOK 1 000	2012				2011			
	Lønn	Bonus	Natural- ytelser	Pensjon	Lønn	Bonus	Natural- ytelser	Pensjon
Konsernsjef, Johan H. Andresen (fra 1.1.2012 til 30.09.12)	991		140		1 312		149	
Konsernsjef, John Giverholt (fra 1.10.2012 til 31.12.12)	825		51	228				
Øvrige medlemmer av konsernledelsen (fra 1.1.2012 til 30.09.12)	5 917	907	546	2 132	7 122	6 656	490	2 268
Øvrige medlemmer av konsernledelsen (fra 1.10.2012 til 31.12.12)	1 125		82	682				
Sum	8 858	907	819	3 042	8 434	6 656	639	2 268

Ferds konsernledelse er i løpet av 2012 betydelig endret. Først fratradte Dag Opedal konsernledelsen våren 2012. Med virkning fra 1. oktober ble Ferd omorganisert, og Johan H. Andresen og Arthur Sletteberg fratradte fra konsernledelsen. Tom Erik Myrland ble investeringsdirektør og Erik Rosness ble finansdirektør. Tidligere finansdirektør John Giverholt ble ny konsernsjef. Ovenstående honorarer representerer utbetalinger frem til 1. oktober for den forrige konsernledelsen og etter 1. oktober til ny konsernledelse.

Konsernsjefens bonusordning er begrenset oppad til en årslønn. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferds kollektive pensjonsordninger og oppebærer med det rett til en ytelsespensjon. Konsernsjefen har dessuten en tilleggsordning for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12 G, samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratre ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratre sin stilling.

Ferd AS har en fordring på konsernsjefen på kr 600 000 som renteberegnes etter markedsmessige vilkår. Ferd AS har tilfredsstillende pantesikkerhet for dette lånet. Lånet har ingen definert avdragsplan.

Honorarer til styret

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

NOTE 7

IMMATERIELLE EIENDELER

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Goodwill (se note 8)	1 013 715	1 044 102
Andre immaterielle eiendeler	717 633	707 347
Balanseført verdi 31.12.	1 731 348	1 751 449

2012						
Beløp i NOK 1 000						
	Software	Varemerker	Patenter og rettigheter	Aktiverte utviklingskostnader	Kunde-relasjoner	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	295 468	136 376	225 659	74 578	409 609	1 141 691
Tilgang	19 272	37 462	123	40 152	20 940	117 949
Avgang	- 1 836					- 1 836
Omregningsdifferanse	- 4 116		- 12 085	- 4 478		- 20 679
Anskaffelseskost 31.12.	308 788	173 838	213 697	110 252	430 550	1 237 125
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 01.01.	231 853	2 680	169 730	8 832	21 250	434 345
Tilgang avskrivninger ved oppkjøp						
Årets avskrivninger	38 886	4 020	28 270	- 6 598	46 639	111 217
Avgang	- 1 836					- 1 836
Omregningsdifferanser	- 14 850		- 9 384			- 24 234
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	251 077	6 700	188 616	2 234	67 889	516 516
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	2 976					2 976
Balanseført verdi 31.12.	54 735	167 138	25 081	108 018	362 661	717 633

Økonomisk levetid	3-5 år	> 20 år til ubegrenset	3-10 år	10 år	10-15 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

2011						
Beløp i NOK 1 000						
	Software	Varemerker	Patenter og rettigheter	Aktiverte utviklingskostnader	Kunde-relasjoner	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	265 214	55 976	226 276	43 490		590 957
Tilgang	30 237	80 400		31 396	409 609	551 642
Avgang	- 62					- 62
Omregningsdifferanse	79		- 617	- 308		- 846
Anskaffelseskost 31.12.	295 468	136 376	225 659	74 578	409 609	1 141 691
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 01.01.	227 608		164 043	8 832		400 483
Tilgang avskrivninger ved oppkjøp						
Årets avskrivninger	7 052	2 680	6 048		21 250	37 030
Reversering nedskrivninger	- 2 976					- 2 976
Omregningsdifferanser	169		- 361			- 192
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	228 877	2 680	169 730	8 832	21 250	434 344
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	2 976					2 976
Balanseført verdi 31.12.	63 615	133 696	55 930	65 746	388 360	707 347

Økonomisk levetid	3-5 år	> 20 år til ubegrenset	3-10 år	10 år	10-15 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

Forskning og udvikling

Kostnadsførte udgifter til forskning og udvikling i regnskabsåret 2012 udgjorde 118 millioner kroner. Tilsvarende kostnad for 2011 var 114 millioner kroner.

NOTE 8

GOODWILL OG OPPLYSNINGER OM VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER

I samsvar med IFRS 3 Virksomhetssammenslutninger, har netto eiendeler for oppkjøpte selskaper blitt vurdert til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Den resterende del av vederlaget etter at kjøpesummen har blitt allokert til identifiserbare eiendeler og gjeld, er behandlet som goodwill. Tabellene under viser verdien og bevegelsene i de ulike goodwillpostene i konsernet:

2012

Beløp i NOK 1000	Norrwin AB (Lundhags)	Alf Valde	Elopak Europa	Seco Invest (TeleComputing)	Sum
Anskaffelseskost 01.01.			470 719	621 776	1 092 495
Tilgang	1 385	16 053			17 438
Avgang				- 27 807	- 27 807
Valutaomregningsdifferanser			- 22 148		- 22 148
Anskaffelseskost 31.12.	1 385	16 053	448 571	593 969	1 059 978
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.			48 393		48 393
Nedskrivninger		563			563
Salg av datterselskap					
Valutaomregningsdifferanser			- 2 693		- 2 693
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.		563	45 700		46 263
Balansført verdi 31.12.	1 385	15 490	402 871	593 969	1 013 715

Endringer i 2012:

I 2012 har Ferd (gjennom Swix) kjøpt Norrwin AB og Original Teamwear AS med regnskapsført virkning fra 1. januar 2012. Oppkjøpene har medført en økning i immaterielle eiendeler (varemerker og patenter) på totalt 37,6 millioner kroner (se note 7), i tillegg til goodwill på en drøy million. Kostpris for aksjene i Norrwin AB utgjorde 66,8 millioner kroner, mens aksjene i Original Teamwear AS er kjøpt i to omganger. Original var tilknyttet selskap med bokført verdi på 8,8 millioner kroner ved inngangen til 2012, og i tillegg er det betalt 28,4 millioner kroner i 2012. Selskapene har påvirket Ferd's konsernregnskap med 142 millioner i omsetning og 10 millioner i resultat før skatt i 2012.

Ferd har i 2012 (gjennom Mestergruppen) kjøpt Alf Valde AS med regnskapsmessig virkning fra 1. juli 2012. Oppkjøpet har gitt Ferd en økt goodwill på 16 millioner kroner. Kostpris for aksjene utgjorde 23 millioner kroner. Alf Valde inngår i Ferd's konsernregnskap med 33 millioner kroner i omsetning og 2 millioner kroner i resultat før skatt i 2012.

Oppkjøpsanalysene på Mestergruppen og Telecomputing (oppkjøp i 2011) er i 2012 marginalt endret. Endringene har medført at goodwill er redusert med 28 millioner kroner, mens kunderelasjoner har økt med 20 millioner kroner (se note 7).

2011

Beløp i NOK 1000	Elopak Europa	Seco Invest (TeleComputing)	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	472 282		472 282
Tilgang		621 776	621 776
Avgang			
Valutaomregningsdifferanser	- 1 563		- 1 563
Anskaffelseskost 31.12.	470 719	621 776	1 092 495
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	48 590		48 590
Nedskrivninger			
Salg av datterselskap			
Valutaomregningsdifferanser	- 197		- 197
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	48 393		48 393
Balansført verdi 31.12.	422 326	621 776	1 044 102

Endringer i 2011:

I 2011 har Ferd kjøpt Mestergruppen og Telecomputing-konsernet (Seco Invest) med regnskapsført virkning fra 1. mai 2011.

Oppkjøpet av Telecomputing har medført en økning i konsernets goodwill på 622 millioner kroner. Før oppkjøpet hadde Ferd en eierandel på 46 % prosent og regnskapsførte investeringen i Telecomputing til virkelig verdi. Kjøpet av Telecomputing har også medført økte immaterielle eiendeler på 134,8 millioner kroner i kunderelasjoner og 80,4 millioner kroner i varemerke samt mindre tilganger i patenter og rettigheter ([se note 7](#)). Kostpris for Ferd's aksjer i Telecomputing var 461 millioner kroner. Oppkjøpet av Telecomputing har bidratt positivt til konsernets resultat før skatt med 85,2 millioner kroner i 2011.

Oppkjøpet av Mestergruppen har medført en økning i konsernets regnskapsførte verdi av kunderelasjoner på 230,1 millioner kroner ([se note 7](#)). Kostpris for Ferd's aksjer i Mestergruppen var 396 millioner kroner. Mestergruppen har bidratt til konsernets resultat før skatt med 83,6 millioner kroner i 2011.

Nedskrivningstester for goodwill:

Goodwill allokteres til konsernets kontantgenererende enheter og testes for verdifall årlig, eller oftere hvis det er indikatorer på at beløpene kan ha vært utsatt for verdifall. Testing for verdifall innebærer fastsettelse av gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten. Gjenvinnbart beløp blir fastsatt ved å neddiskontere forventede kontantstrømmer, basert på den kontantgenererende enhetens forretningsplaner. Diskonteringsrente benyttet på de fremtidige kontantstrømmene er basert på konsernets vektete gjennomsnittlige kapitalkostnad (WACC), tilpasset markedets oppfatning av risikoforhold for de enkelte kontantstrømsgenererende enheter. Vekstrater er benyttet for å fremskrive kontantstrømmer utover periodene dekket av forretningsplanene.

Kontantgenererende enheter:

Goodwillpostene som er spesifisert over knytter seg hovedsakelig til konsernselskapet Elopak og Telecomputing, i tillegg til to mindre goodwillposter knyttet til nye oppkjøp i 2012 i underkonsernene Swix og Mestergruppen.

Goodwill vedrørende Elopak er allokert til den kontantgenererende enheten Europa, som består av Elopaks europeiske markeder samt den interne produksjons- og forsyningsorganisasjonen. Denne goodwillposten har en bokført verdi på 403 millioner kroner pr. 31.12.2012. Begrunnelsen for å definere Europa som kontantgenererende enhet er den iboende dynamikken i det europeiske markedet. Trenden er at kunder slår seg sammen og lett har tilgang på tilbudet i hele Europa. Elopak tilpasser seg kundene ved å fordele produksjon av kartonger for de ulike markedene i henhold til optimal produksjonseffektivitet i Europa. Historiske geografiske kriterier for produksjon og etterspørsel fra kunder er ikke lenger så fremtredende. Som følge av utviklingen, vil splitten av marginer langs Elopaks verdikjede kunne endres fra et år til et annet, hvilket fører til at samlet europeisk virksomhet blir den beste indikatoren for å vurdere om verdien av goodwill er intakt.

Goodwill tilknyttet Telecomputing knytter seg til Telecomputings virksomhet i Norge og Sverige. Goodwillen har en bokført verdi på 594 millioner kroner per 31.12.2012. Telecomputing er for nedskrivningsformål vurdert som én kontantgenererende enhet som følger av likeartet virksomhet.

Goodwill i Mestergruppen er tilknyttet oppkjøpet av Alf Valde gjennomført i 2012. Goodwillen utgjør 16 millioner kroner og vurderes som en egen separat kontantgenererende enhet ved testing for verdifall. Denne goodwillen er ikke testet for verdifall i 2012.

Verdifalltest og forutsetninger lagt til grunn:

Gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten, beregnes basert på nåverdieregning av forventede kontantstrømmer. Kontantstrømmene som legges til grunn for verdifalltesten er basert på forutsetninger om fremtidige salgsvolum, utsalgspriser og direkte kostnader. Disse forutsetningene baseres på historisk erfaring fra markedet, vedtatte budsjetter og konsernets forventninger om endringer i markedet. Ved gjennomføring av verdifallstest er konsernets forventninger at det ikke vil være vesentlige endringer i dagens handelsnivå, slik at forventet kontantstrøm i stor grad er en videreføring av observerte trender.

Fastsatt kontantstrøm neddiskonteres med diskonteringsrente. Benyttet diskonteringsrente og andre forutsetninger er vist nedenfor.

Beregnet gjenvinnbart beløp i verdifallstestene er positive, og basert på testene konkluderes det med at det ikke foreligger verdifall som vil medføre nedskrivning i 2012. Den iboende usikkerheten forbundet med forutsetningene testingen for verdifall bygger på er belyst gjennom sensitivitetsanalyser. Konklusjonene er testet for endringer i diskonteringsrenten og vekstratene. Sensitivitetsanalysene viser robuste konklusjoner for testingen for verdifall.

Nærmere beskrivelse av forutsetninger benyttet:

	Diskonteringsrente etter skatt (WACC)		Diskonteringsrente før skatt		Vekst rate år 2-5		Langsiktig vekstrate	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Europa	4,5 %	5,4 %	6,3 %	7,5 %	2,0 %	2,0 %	0,0 %	0,0 %
Seco Invest	5,8 %	6,4 %	6,5 %	7,2 %	2,0 %	2,0 %	2,5 %	2,0 %

Diskonteringsrenten reflekterer markedets vurdering av risiko knyttet til den kontantgenererende enheten. Diskonteringsrenten er fastsatt basert på gjennomsnittlig vektet kapitalavkastningskrav for bransjen. Denne satsen er ytterligere justert for å reflektere spesifikke risikoforhold knyttet til den kontantgenererende enheten som ikke er reflektert i kontantstrømmene.

Gjennomsnittlig vekstrate er i perioden 2 til 5 år basert på Ferd's forventninger om markedsutviklingen som virksomheten

opererer i. Ferd benytter en stabil vekstrate for å ekstrapolere kontantstrømmer utover 5 år.

EBITDA representerer driftsmargin før avskrivinger, og er estimert basert på forventet fremtidig utvikling i markedet. Kommiterte effektivitetsprogrammer for driften er hensyntatt. Endringer i utfallet for disse initiativene kan påvirke fremtidig estimerte EBITDA.

Det er tatt hensyn til investeringskostnader nødvendig for å møte forventet vekst i inntektene. Basert på ledelsens vurderinger, inkluderer ikke estimerte investeringskostnader investeringer som forbedrer den nåværende ytelsen til eiendeler. De relaterte kontantstrømmer har blitt behandlet tilsvarende.

NOTE 9

VARIGE DRIFTSMIDLER

2012

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre og inventar
Anskaffelseskost 01.01.	416 174	3 699 376	230 081
Tilgang	34 771	361 125	15 204
Avgang	- 24 756	- 211 006	- 8 528
Valutaomregningsdifferanser	- 15 702	- 151 859	- 6 247
Anskaffelseskost 31.12.	410 487	3 697 636	230 510
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.	262 631	2 462 125	179 288
Akkumulerte avskrivninger oppkjøp			
Årets avskrivninger	13 937	303 885	20 849
Årets nedskrivninger		2 394	4
Avgang avskrivninger	- 17 427	- 158 558	- 6 605
Valutaomregningsdifferanser	- 10 993	- 103 868	- 5 064
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	248 148	2 505 978	188 472
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	2 100	26 462	238
Balanseført verdi 31.12.	162 339	1 191 658	42 038

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	5-50 år	5-15 år	3-13 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær

2011

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre og inventar
Anskaffelseskost 01.01.	364 009	3 025 470	206 413
Tilgang	64 673	868 063	53 642
Avgang	- 12 381	- 167 840	- 29 401
Valutaomregningsdifferanser	- 127	- 26 317	- 573
Anskaffelseskost 31.12.	416 174	3 699 376	230 081
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.	239 655	2 047 317	148 514
Akkumulerte avskrivninger oppkjøp	10 379	258 067	27 350
Årets avskrivninger	13 763	303 449	21 329
Årets nedskrivninger	2 112	- 539	
Avgang avskrivninger	- 3 439	- 131 305	- 17 500
Valutaomregningsdifferanser	161	- 14 864	- 405
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	262 631	2 462 125	179 288
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	2 265	25 449	246
Balanseført verdi 31.12.	153 543	1 237 251	50 793

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	5-50 år	5-15 år	3-13 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær

NOTE 10**ANDRE DRIFTSKOSTNADER**

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Salgs- og administrasjonskostnader	164 519	109 950
Leie av bygninger o.l.	213 686	109 781
Reisekostnader	139 040	159 849
Tap og endring i nedskrivning for verdifall kundefordringer	16 362	8 215
Honorarer til revisor, advokater, konsulenter	130 080	120 976
Andre kostnader	425 750	442 447
Sum	1 089 437	951 218

NOTE 11**KOSTNADSFØRTE HONORAR TIL REVISORER**

Ernst & Young er Ferds konsernrevisor. Enkelte mindre selskaper i konsernet revideres av andre revisjonsselskaper.

Beløp i NOK 1 000	Revisjonshonorar	Andre attestasjons- tjenester	Skattemessige tjenester	Andre tjenester utenfor revisjon	Sum
2012					
Ernst & Young	8 891	451	790	2 271	12 403
Andre	471	17	74	11	573
Sum	9 362	468	864	2 282	12 976
2011					
Ernst & Young	8 245	66	270	5 359	13 939
Andre	408		456	76	940
Sum	8 653	66	726	5 435	14 879

Honorar er oppgitt eks mva.

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester samt bistand til fasilitering og kvalitetssikring av data i forbindelse med Ferds implementering av nytt konsolideringsverktøy. Alle beløp er eks mva.

NOTE 12

INVESTERINGER ETTER EGENKAPITALMETODEN

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er i Ferd sitt konsernregnskap innregnet i henhold til egenkapitalmetoden.

For spesifikasjon av selskaper og eierandel henvises det til oppstilling av investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter i [note 20](#).

2012

Beløp i NOK 1 000	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Elopak South Africa Ltd	Lala Elopak S.A. de C.V.	Tiedemanns-byen DA	Harbert European Real Estate Fund II	Harbert European Real Estate Fund III	Andre	Sum
Eier- og stemmeandel	49%	50%	49%	50%	26%	22%		
Anskaffelseskost 1.1	54 100	25 692	153 093	106 768	133 253	44 000	111 910	628 815
Andel av resultat 1.1	62 782	55 316	83 685	2 332	37 020	4 721	- 3 106	242 750
Akkumulert nedskrivning av goodwill 1.1	- 12 600	- 2 200					- 1 085	- 15 885
Overføring fra selskapet	- 15 308	- 26 029	- 61 827		- 13 342		- 5 865	- 122 371
Omregningsdifferanser/elimineringer	- 21 143	- 11 918	- 28 348		- 3 053	- 293	- 11 551	- 76 306
Balansført verdi 01.01	67 831	40 861	146 603	109 100	153 877	48 428	90 303	657 004
Tilgang i løpet av året						35 664	14 464	50 128
Avgang i løpet av året		- 41 373			- 21 251	- 28 523	- 25 300	- 116 447
Andel av årets resultat *)	13 960	5 599	17 215	6 641	17 074	6 331	- 2 615	64 204
Overføringer fra selskapet	- 14 571		- 23 136					- 37 707
Føringer direkte mot egenkapitalen								
Omregningsdifferanser/elimineringer	- 8 873	- 5 087	- 1 058				- 2 843	- 17 861
Balansført verdi 31.12	58 347		139 624	115 741	149 700	61 900	74 009	599 321

*) Gevinst ved salg av Elopak South Africa Ltd utgjør 22 806.

2011

Beløp i NOK 1 000	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Elopak South Africa Ltd	Lala Elopak S.A. de C.V.	Tiedemanns-byen DA	Harbert European Real Estate Fund II	Harbert European Real Estate Fund III	Andre	Sum
Eier- og stemmeandel	49%	50%	49%	50%	26%	22%		
Anskaffelseskost 1.1	54 100	25 692	153 093	106 768	122 284		122 277	584 214
Andel av resultat 1.1	88 667	45 921	57 653		23 918		- 11 011	205 148
Akkumulert nedskrivning av goodwill 1.1	- 12 600	- 2 200					- 1 085	- 15 885
Overføring fra selskapet	- 15 308	- 9 697			- 13 342		- 5 865	- 44 212
Omregningsdifferanser/elimineringer	- 21 616	- 2 501	- 8 684				- 11 178	- 43 979
Balansført verdi 01.01	93 243	57 215	202 062	106 768	132 860		93 138	685 286
Tilgang i løpet av året					10 969	44 000	67 807	122 775
Avgang i løpet av året							- 45 271	- 45 271
Salg i løpet av året							- 27 803	- 27 803
Andel av årets resultat	- 25 885	9 395	26 032	2 332	13 102	4 721	2 540	32 237
Nedskrivning av goodwill								
Overføringer fra selskapet		- 16 332	- 61 827					- 78 159
Føringer direkte mot egenkapitalen								
Omregningsdifferanser/elimineringer	473	- 9 417	- 19 664		- 3 053	- 293	- 108	- 32 062

Balansført verdi 31.12	67 831	40 861	146 603	109 100	153 877	48 428	90 303	657 004
-------------------------------	---------------	---------------	----------------	----------------	----------------	---------------	---------------	----------------

Selskap behandlet etter egenkapitalmetoden- 100 prosent-basis

Oppstillingen nedenfor viser en oversikt over finansiell informasjon knyttet til Ferd's største investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter på 100 prosent basis. Oppgitte tall representerer regnskapsåret 2012. Tallene er ikke revidert.

Beløp i NOK 1 000	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Elopak South Africa Ltd	Lala Elopak S.A. de C.V.	Tiedemannsbyen DA	Harbert European Real Estate Fund II	Harbert European Real Estate Fund III
Driftsinntekt	215 520	40 765	230 347	475 665	30 084	127 037
Driftsresultat	19 262	7 828	28 130	40 910	21 684	74 494
Resultat etter skatt og minoritet	13 960	5 599	17 215	20 589	26 957	78 810
Sum eiendeler	158 368		160 727	779 634	582 150	663 970
Sum gjeld	109 943		47 368	549 007	563	28 573

Eierandel, transaksjoner og mellomværende med selskap behandlet etter egenkapitalmetoden

Beløp i NOK 1 000	Eierandel/ Stemmeandel	Salg fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet til Ferd	Ferd's kortsiktige fordringer / (gjeld) netto mot tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet		Ferd's garantier for tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet		
			2012	2011	2012	2011	
Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	49,0 %			26 992	77 734	105 642	62 857
Boreal GmbH	20,0 %						
Elocap Ltd.	50,0 %	94 249	126	- 8 419	- 11 815		
Elopak South Africa Ltd	50,0 %				22 156		
Frogn Næringspark AS	50,0 %						
Harbert European Real Estate Fund II	25,9 %						
Harbert European Real Estate Fund III	22,2 %						
Hunstad Sør Tømteselskap AS	31,6 %						
Impresora Del Yaque	51,0 %		10 424	23 488	1 243		
Kråkeland Hytteservice AS	33,5 %						
Lala Elopak S.A. de C.V.	49,0 %	20 182	825	2 659	2 224		
Lofoten Tømteselskap AS	35,0 %						
Madla Byutvikling AS	33,3 %						
Nordic Material Purchase AB	50,0 %						
Original AS	20,0 %						
Solheim Byutviklingselskap AS	33,1 %						
Tastarustå Byutvikling AS	33,3 %						
Tiedemannsbyen DA	50,0 %						
Sum		114 431	11 375	44 720	91 542	105 642	62 857

Finansinntekter

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Renteinntekter fra bankinnskudd	78 598	28 982
Renteinntekter fra nærstående parter	63 794	12 608
Andre renteinntekter	23 893	3 227
Agio og andre finansinntekter	66 311	10 258
Sum	232 597	55 075

Finanskostnader

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Rentekostnader til kredittinstitusjoner	210 701	172 992
Rentekostnader til nærstående parter	17 658	12 921
Andre rentekostnader	72 871	60 224
Disagio og andre finanskostnader	264 092	29 887
Sum	565 323	276 024

Ingen av disse finanspostene er resultat fra finansielle instrumenter målt etter virkelig verdi.

Skattekostnad består av

Beløp i NOK 1 000

	2012	2011
Betalbar skatt av årets overskudd		
Årets betalbare skatt	138 917	63 635
Justering tidligere perioder	8 826	- 5 387
Sum betalbar skatt	147 743	58 248

Kostnad ved utsatt skatt

Årets resultatførte endring i utsatt skatt

Virkning av endring i skattesats og skatt tidligere år

	34 990	- 24 645
	3 881	678
Sum utsatt skatt	38 872	- 23 967

Skattekostnad**186 615 34 280****Avstemming fra nominell til effektiv skattesats**

Beløp i NOK 1 000

	2012	2011
Resultat før skattekostnad	3 612 680	- 28 065
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (28%)	1 011 550	- 7 858
Underskudd og andre fradrag uten nettoeffekt på skatt	7 039	- 11 518
Ikke skattepliktige netto inntekter fra verdipapirer	- 810 164	87 992
Andre ikke skattepliktige inntekter, herunder verdiendring investeringseiendom	- 26 049	- 43 594
Effekt av skattelovendringer	- 268	- 1 704
Justering tidligere perioder	12 707	- 4 598
Skatteeffekten av andre permanente forskjeller	- 8 201	15 561
Skattekostnad	186 615	34 280

Effektiv skattesats**5,2 % -122,1 %****Skatt innregnet direkte i egenkapitalen**

Beløp i NOK 1 000

	2012	2011
Aktuarmessige tap på pensjonsforpliktelse	959	14 333
Kontantstrømsikring	2 378	10 458
Sum skatt innregnet i totalresultat	3 337	24 791

Utsatt skattefordel og utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000

	2012	2011
Varer	21 414	24 899
Fordringer	6 678	6 510
Aksjer og andeler	10 636	- 23 622
Andre forskjeller	32 266	- 78 658
Varige driftsmidler	- 153 123	- 37 867
Immaterielle eiendeler	- 128 457	- 107 403
Netto pensjoner	65 931	70 207
Skattemessig fremførbare underskudd	190 785	223 341
Sum	46 130	77 409
Nedvurdering av utsatt skattefordel	- 233 373	- 252 294
Netto balanseført verdi 31.12 av utsatt skattefordel (+) / skatteforpliktelse (-)	- 187	243 - 174 885

Balanseført utsatt skattefordel vurderes ved hver balansedag og nedskrives i den grad det ikke lengre er sannsynlig at skattefordelen kan utnyttes mot skattepliktig inntekt.

Utsatt skattefordel og -forpliktelse måles basert på forventede skattesatser i den perioden forpliktelsen skal gjøres opp eller eiendelen skal realiseres, som følge av vedtatte eller tilnærmet vedtatte skattesatser og -lover på balansedagen.

Brutto skattemessig fremførbare underskudd

Beløp i NOK 1 000

	2012
2013	10 071
2014	12 445
2015	13 794
Etter 2015	232 136
Uten tidsbegrensning	623 832

Sum skattemessig fremførbare underskudd**892 278****Endring i netto balanseført utsatt skatt**

Beløp i NOK 1 000

	2012	2011
Netto balanseført verdi 1. januar	- 174 885	- 109 394
Omregningsdifferanser	- 1 529	1 546
Kjøp av datterselskap	- 30 464	- 98 882
Resultatført i perioden	- 38 872	23 967
Skatt ført mot totalresultatet	3 337	24 791
Andre endringer *)	55 170	- 16 913
Netto balanseført verdi 31.12	- 187 243	- 174 885

*) Andre endringer vedrører hovedsakelig implementeringseffekter, skatteeffekt av internegevinst og korrigeringer tidligere års feil.

NOTE 15**AKSJER OG ANDELER I ANDRE SELSKAPER MED EIERANDEL
OVER 10 %**

Beløp i NOK 1 000	Forretningskontor	Eierandel
Datterselskap		
Det Oversøiske Compagnie AS	Bærum	100,0 %
Elopak AS med datterselskaper	Røyken	97,2 %
Ferd Aibel Holding AS	Bærum	100,0 %
Ferd Eiendom AS med datterselskaper	Bærum	100,0 %
Norse Crown Company Ltd. AS	Bærum	100,0 %
Swix Sport AS med datterselskaper	Oslo	100,0 %
Ferd Malta Holdings Ltd	Malta	100,0 %
FC Well Invest AS	Bærum	100,0 %
FC-Invest AS	Bærum	100,0 %
Seco Invest AS med datterselskaper (Telecomputing)	Asker	96,1 %
Ferd Capital Partners AS	Bærum	100,0 %
Ferd Sosiale Entreprenører AS	Bærum	100,0 %
Ferd MG Holding AS	Bærum	96,6 %
Mestergruppen AS med datterselskaper	Oslo	91,3 %
Kapole II AS	Bærum	18,2 %
Felleskontrollert virksomhet		
Impresora del Yaque	Den Dominikanske Republikk	51,0 %
Elocap Ltd	Israel	50,0 %
Frogn Næringspark AS	Trondheim	50,0 %
Tilknyttede selskaper		
Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Saudi-Arabia	49,0 %
Elopak South Africa Ltd	Sør-Afrika	50,0 %
Lala Elopak S.A. de C.V.	Mexico	49,0 %
Harbert European Real Estate Fund II	London	25,9 %
Harbert European Real Estate Fund III	London	9,8 %
Tiedemannsbyen DA	Oslo	50,0 %
Lofoten Tømteselskap AS	Bodø	35,0 %
Hunstad Sør Tømteselskap AS	Bodø	31,6 %
Tåstarustå Byutvikling AS	Stavanger	33,3 %
Madla Byutvikling AS	Stavanger	33,3 %
Boreal GmbH	Tyskland	20,0 %
Solheim Byutviklingselskap AS	Stavanger	33,3 %
Kråkeland Hytteservice AS	Sirdal	33,5 %
Sirdal Boligutleie	Klepp	7,0 %
Anleggs aksjer og andeler > 10 % eierandel		
Herkules Capital I AS		40,0 %
NMI AS		12,5 %
Omløps aksjer og andeler > 10 % eierandel		
ARKeX Ltd		17,3 %
Bidco Holding AS (Aibel)		49,0 %
CF Engine AS		37,9 %
Energy Ventures AS		31,8 %
Energy Ventures IS		19,1 %
Energy Ventures II AS		26,0 %
Energy Ventures II KS		22,1 %
Energy Ventures III AS		25,0 %
Energy Ventures III GP LP		25,0 %
Energy Ventures III LP		18,7 %
Eniram Ltd		27,6 %
Help Forsikring AS		17,0 %
Herkules Private Equity Fund I (GP-I) Ltd		40,0 %
Herkules Private Equity Fund I (GP-II) Ltd		40,0 %
Herkules Private Equity Fund I (LP-I) Limited		76,1 %

Herkules Private Equity Fund II (GP-I) Ltd	40,0 %
Herkules Private Equity Fund II (GP-II) Ltd	40,0 %
Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited	74,5 %
Herkules Private Equity Fund III (GP-I) Ltd	4,2 %
Herkules Private Equity Fund III (GP-II) Ltd	4,2 %
Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited	25,1 %
Intera Fund I	12,0 %
Interwell AS	34,0 %
Marical Inc	22,4 %
Napatech AS	39,8 %
NRP Fleetfinance IV D.I.S	20,0 %
SPV Herkules II LP	81,5 %
Streaming Media AS	16,6 %
The Cloud Ltd	14,8 %
Vensafe ASA	18,5 %

Investerings eiendom

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Balanseført verdi 1.1.	1 514 927	684 778
Tilgang ved kjøp	65 136	499 285
Tilgang ved påkostning	65 418	291 814
Avgang	- 6 963	- 13 900
Netto verdiendring av investerings eiendom	343 335	52 950
Balanseført verdi 31.12.	1 981 853	1 514 927

Inntekter fra investerings eiendom

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Leieinntekt fra eiendommer	98 850	59 743
Direkte eiendomsrelaterte kostnader	- 6 472	- 7 304
Netto verdiendring investerings eiendommer	343 335	52 950
Sum	435 713	105 389

Beregning av virkelig verdi av investerings eiendom

Investerings eiendommene vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for i en transaksjon mellom velinformerte, frivillige parter. Ved fastsettelse av markedsleie og avkastningskrav sees det hen til markedspriser.

Alle konsernets investerings eiendommer verdsettes årlig basert på kontantstrømsmodeller. Fremtidige kontantstrømmer beregnes fra inngåtte leiekontrakter, samt fremtidig kontantstrøm basert på en forventet markedsleie. Det er ikke innhentet verdsettelse fra eksterne. Se [note 2](#) for en nærmere beskrivelse av forutsetninger som er benyttet ved beregning av virkelig verdi.

KONSERNETS PENSJONSORDNINGER

Konsernets selskaper har etablert pensjonsordninger i samsvar med lokale lover. Ansatte i konsernets selskaper i Norge deltar i ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte pensjonsordninger som tilfredsstiller krav til obligatorisk tjenstepensjon.

YTSELSEBASERTE PENSJONSORDNINGER

Ytelsesbaserte pensjonsordninger gir de ansatte rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser. Konsernets netto forpliktelse med hensyn på ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver pensjonsordning. Forpliktelsen er et estimat for fremtidige ytelser som ansatte har opptjent basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ytelsene neddiskonteres til nåverdi og balanseført forpliktelse reduseres med virkelig verdi av pensjonsmidler for fondsbaserte pensjonsordninger. Endring i forutsetninger, medlemsbestand og avvik mellom estimert og faktisk lønnsøkning og avkastning på midler medfører aktuarielle gevinster og tap. Aktuarmessige gevinster og tap, samt gevinster og tap som følge av avkortning eller avslutning av pensjonsordninger innregnes umiddelbart i totalresultatet.

De ytelsesbaserte pensjonsordningene består av kollektive ordninger samt enkelte tilleggsordning som blant annet omfatter ansatte med pensjonsgrunnlag over 12 G og AFP.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Ved innskuddsbaserte pensjonsordninger begrenser konsernets forpliktelser seg til å innbetale spesifikke innskudd. Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatregnskapet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Andre langsiktige ytelser som følge av tjeneste

Ferd har i tillegg til pensjonsordningene beskrevet over forpliktelser knyttet til fremtidige helseytelser for enkelte grupper av ansatte i USA.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

Ferd har ytelsesordninger i flere land med varierende økonomiske forhold som vil påvirke forutsetningene som legges til grunn ved beregning av pensjonsforpliktelser. Fastsettelsen av parametre er tilpasset forhold i det enkelte land. Diskonteringsrenten fastsettes som et veid gjennomsnitt av avkastningen på balansedagen på minst AA-ratede selskapsobligasjoner, eller statsobligasjoner i de tilfeller hvor det ikke er noe marked for AA-ratede selskapsobligasjoner. Det er benyttet statsobligasjonsrenten for norske ordninger. I den grad obligasjonen ikke har samme forfallstid som forpliktelsen, justeres diskonteringsrenten. Veid gjennomsnittlig diskonteringsrente per 31. desember 2012 var 2,3 prosent. Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring lagt til grunn. Fremtidig dødelighet er basert på statistikk og dødelighetstabeller. Veid gjennomsnittlig langsiktig forventet avkastning på pensjonsmidler er 3,8 prosent. Den forventede langsiktige avkastningen er basert på den totale porteføljen; ikke på avkastningen på enkelte kategorier av pensjonsmidler. Avkastningen er utelukkende basert på historisk avkastning uten noen justering.

Økonomiske forutsetninger i norske selskaper per 31. desember

	2012	2011
Diskonteringsrente	2,20%	2,60%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,60%	4,10%
Forventet lønnsvekst	0-3,25%	3,50%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,30%
Forventet regulering av G	3,00%	3,25%

Intervall for økonomiske forutsetninger i utenlandske selskaper per 31. desember

	2012	2011
Diskonteringsrente	2.00-4.15	2.50-4.70
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2.75-7.00	2.75-7.00
Forventet lønnsvekst	0.00-1.00	0.00-4.00
Fremtidig forventet pensjonsregulering	0.00-0.55	0.00-1.75

PENSJONSFORPLIKTELSE**Avstemming av netto pensjonsforpliktelse mot balanse**

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Pensjonsforpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger	- 211 528	- 254 890
Pensjonsfordringer for ytelsesbaserte pensjonsordninger	9 505	15 457
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	- 202 023	- 239 433

YTSELSEBASERTE PENSJONSORDNINGER**Spesifikasjon av innregnet forpliktelse**

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Nåverdi av ikke-fondsbaserte pensjonsforpliktelser	- 69 469	- 91 456
Nåverdi av helt eller delvis fondsbaserte pensjonsforpliktelser	- 469 621	- 590 197

Sum nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	- 539 091	- 681 653
Virkelig verdi av pensjonsmidler	337 068	442 220
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	- 202 023	- 239 433

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 01.01	681 653	713 725
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	24 635	29 670
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	20 487	38 503
Estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	12 768	60 220
Oppgjør pensjonsordninger	- 17 936	- 209 839
Avkorting av pensjonsordninger	115	- 16 809
Planendringer	- 32 370	
Endring i pensjonsforpliktelsen ved kjøp/salg av datterselskap		81 818
Utbetalte ytelser	- 128 361	- 24 528
Arbeidsgiveravgift	113	
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	- 22 015	8 893
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	539 091	681 653

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 01.01.	442 221	515 175
Forventet avkastning på pensjonsmidler	14 725	28 569
Estimatavvik på pensjonsmidlene	- 14 791	- 21 405
Bidrag fra arbeidsgiver	22 212	44 506
Administrasjonskostnader	- 645	- 1 814
Tilskudd fra ansatte	2 838	1 982
Økning i pensjonsmidler ved kjøp av datterselskaper		79 421
Oppgjør		- 178 949
Utbetalte ytelser	- 114 239	- 47 153
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	- 15 253	21 890
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	337 068	442 221

Pensjonsmidler innbefatter følgende

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Egenkapitalinstrumenter	54 630	114 206
Gjeldsinstrumenter	92 103	103 116
Forvaltet i forsikringselskaper	138 418	63 433
Eiendomsinvesteringer	271	593
Bankinnskudd	343	445
Andre eiendeler	51 303	160 428
Sum pensjonsmidler	337 068	442 221

Estimatavvik innregnet i totalresultat

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	12 768	60 220
Årets estimatavvik på pensjonsmidler (ytelsesbaserte ordninger)	14 791	21 405
Netto resultatført estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	27 559	81 625

PENSJONSKOSTNADER

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Ytelsesbaserte pensjonsordninger	- 2 582	5 950
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	85 028	44 666
Førtidspensjonsordninger og øvrige ordninger	- 927	1 887
Sum pensjonskostnader inkludert i årets lønnskostnad	81 520	52 502

PENSJONSKOSTNADER YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER

Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	24 635	29 670
Tilskudd fra ansatte	- 2 838	
Avkorting av pensjonsordninger og planendringer	- 32 255	- 36 654
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	20 487	38 503

Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 14 725	- 28 570
Arbeidsgiveravgift	113	
Administrasjonskostnader	1 999	3 000
Sum pensjonskostnader innregnet i konsernets resultatregnskap	- 2 582	5 950

NOTE 18**VARER****2012**

Beløp i NOK 1 000	Varer under			Sum varer
	Råvarer	tilvirkning	Ferdigvarer	
Kostpris 31.12.	334 416	434 828	980 334	1 749 578
Ukurans per 01.01.	10 777		123 273	134 050
Nedskrivning	2 240	1 280	2 754	6 274
Reversert nedskrivning				
Ukurans per 31.12.	13 017	1 280	126 027	140 324
Balanseført verdi 31.12.	321 399	433 548	854 307	1 609 254

2011

Beløp i NOK 1 000	Varer under			Sum varer
	Råvarer	tilvirkning	Ferdigvarer	
Kostpris 31.12.	389 618	213 297	1 022 061	1 624 976
Ukurans per 01.01.	47 698	611	89 017	137 326
Nedskrivning	2 366		34 561	36 927
Reversert nedskrivning	- 1 113	- 611	- 5 129	- 6 853
Ukurans per 31.12.	48 951		118 449	167 400
Balanseført verdi 31.12.	340 667	213 297	903 612	1 457 576

NOTE 19

KORTSIKTIGE FORDRINGER

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Forskuddsbetalinger	85 835	80 968
Mva og skattefordringer	111 049	134 026
Kortsiktige rentebærende fordringer	52 121	41 906
Andre kortsiktige fordringer	391 260	164 879
Balanseført verdi 31.12.	640 265	421 779

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Kundefordringer brutto	1 020 040	1 156 734
Nedskrivninger kundefordringer	- 33 295	- 47 664
Balanseført verdi 31.12.	986 745	1 109 070

Sum kortsiktige fordringer	1 627 010	1 530 849
-----------------------------------	------------------	------------------

Forfalte kundefordringer etter alder

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Opp til 30 dager	111 522	125 503
30 til 60 dager	30 274	64 062
60 til 90 dager	21 026	38 881
Over 90 dager	30 147	56 321
Sum	192 970	284 767

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av konsernets finansielle instrumenter samt hvordan disse er behandlet i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om konsernets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

Beløp i NOK 1 000	Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter målt til amortisert kost		SUM	Virkelig verdi
		Utlån og fordringer	Finansiell forpliktelse		
Anleggsmidler					
Andre finansielle anleggsmidler	51 599	233 660		285 259	285 259
Sum 2012	51 599	233 660		285 259	285 259
Sum 2011	158 917	256 300		415 217	415 217
Omløpsmidler					
Kortsiktige fordringer		1 627 010		1 627 010	1 627 010
Noterte aksjer og andeler	3 476 584			3 476 584	3 476 584
Aksjer og andeler	8 699 217			8 699 217	8 699 217
Hedgefond	3 078 721			3 078 721	3 078 721
Renteinvesteringer	133 664			133 664	133 664
Bankinnskudd		1 683 997		1 683 997	1 683 997
Sum 2012	15 388 186	3 311 007		18 699 193	18 699 193
Sum 2011	13 476 441	3 164 030		16 640 471	16 640 471
Langsiktig gjeld					
Langsiktig rentebærende gjeld			5 283 103	5 283 103	5 283 103
Annen langsiktig gjeld			350 309	350 309	350 309
Sum 2012			5 633 412	5 633 412	5 633 412
Sum 2011			5 909 002	5 909 002	5 909 002
Kortsiktig gjeld					
Kortsiktig rentebærende gjeld			362 440	362 440	362 440
Annen kortsiktig gjeld			1 855 693	1 855 693	1 855 693
Sum 2012			2 218 133	2 218 133	2 218 133
Sum 2011			2 923 114	2 923 114	2 923 114

Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Ferd inndeler finansielle instrumenter målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på kvoterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum. Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer eid av Ferd Invest blir vurdert som nivå 1 investeringer.

Nivå 2: På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstillers ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Enkelte fond i Ferd's hedgefond-portefølje vurderes å tilfredsstillers kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, aksjefond, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes

ved transaksjoner i fondet.

Nivå 3: Alle Ferd's øvrige verdipapirer vurderes på nivå 3. Verdsettelsen gjøres basert på verdsettelsesmodeller der deler av den benyttede informasjonen ikke kan observeres i markedet. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes på nivå 3. Aksjer med liten eller ingen omsetning, hvor det kreves en intern verdsettelse for å fastsette virkelig verdi vurderes på nivå 3. For Ferd gjelder dette alle ventureinvesteringer, private equity investeringer og fondsinvesteringer der rapportert NAV må justeres. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Tabellen viser hvilket nivå i verdsetteshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets finansielle instrumenter målt til virkelig verdi vurderes å befinne seg:

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2012
Eiendeler				
Andre finansielle anleggsmidler			51 599	51 599
Noterte aksjer og andeler	3 476 584			3 476 584
Aksjer og andeler		6 448	8 692 769	8 699 217
Hedgefond		1 600 948	1 477 773	3 078 721
Renteinvesteringer		133 664		133 664
Sum 2012	3 476 584	1 741 060	10 222 141	15 439 785

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2011
Eiendeler				
Andre finansielle anleggsmidler			158 917	158 917
Noterte aksjer og andeler	2 895 122			2 895 122
Aksjer og andeler	9 042		6 658 405	6 667 447
Hedgefond		1 310 539	1 477 781	2 788 320
Renteinvesteringer		1 125 553		1 125 553
Sum 2011	2 904 164	2 436 092	8 295 103	13 635 358

Spesifikasjon av eiendeler i nivå 3

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.12	Kjøp	Salg	Bevegelser ut av nivå 3	Resultatført i 2012	UB 31.12.12
Andre finansielle anleggsmidler	158 917		- 63 578		- 43 740	51 599
Aksjer og andeler	6 658 405	186 454	- 347 180	- 120 380	2 315 470	8 692 769
Hedgefond	1 477 781	690 982	- 490 577	- 359 707	159 295	1 477 773
Sum	8 295 103	877 436	- 901 335	- 480 087	2 431 025	10 222 142

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.11	Kjøp	Salg	Bevegelser ut av nivå 3	Resultatført i 2011	UB 31.12.11
Andre finansielle anleggsmidler	91 921	66 996				158 917
Noterte aksjer og andeler	6 976			- 6 976		
Aksjer og andeler	7 449 579	215 636	- 856 169	- 331 072	180 431	6 658 405
Hedgefond	584 142	1 521 043	- 689 884		62 479	1 477 781
Sum	8 132 619	1 803 675	- 1 546 052	- 338 048	242 910	8 295 103

Bevegelse ut av nivå 3 skyldes blant annet opptrinnskjøp av Telecomputing i 2011.

Verdsettelse av eiendeler klassifisert i nivå 3

Finansielle eiendeler i nivå 3 gjelder industrielle investeringer forvaltet internt, ventureinvesteringer, private equity fond, samt hedgefond. Under følger en oversikt over verdien på balansedagen.

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Industrielle investeringer og ventureinvesteringer	4 191 993	2 915 310
Eksterne private equity fond	4 552 375	3 902 012
Hedgefond	1 477 773	1 477 781
Sum	10 222 142	8 295 103

Investeringer i unoterte aksjer som blir forvaltet internt verdsettes basert på en inntjeningsmultippel. Det gjøres deretter fradrag for en likviditetsrabatt og et tillegg for en kontrollpremie. Korrigeringene gjøres direkte på multippelen. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld.

En vesentlig andel av ventureinvesteringene er selskaper uten positiv kontantstrøm. Dette medfører at det knytter seg større grad av usikkerheter ved verdsettelsene av disse selskapene. Verdsettelsene baseres på internasjonale retningslinjer for verdsettelse (EVCA guidelines), dvs laveste av kost og virkelig verdi med mindre det har skjedd en transaksjon til en høyere verdi.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene. Hedgefondene i SI-porteføljen justeres for estimert rabatt på fondsandelen basert på megleranslag.

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til konsernets risikostyring på området. Risikostyring vedrørende operasjonell drift, primært Elopak, følger i [note 26](#).

KAPITALALLOKERING OG VERDIFALLSRISIKO

Kapitalallokeringen i Ferd vedtas årlig i styret. Allokering av kapital er en av konsernets viktigste oppgaver fordi avkastning og risiko i stor grad bestemmes av hvilke aktivaklasser Ferd investerer i og fordelingen mellom aktivaklassene. En strukturert kapitalallokering gir et bevisst forhold til diversifisering og anvendelse av konsernets kapitalbase og risikobærende evne. Konsernledelsen vurderer løpende hvorvidt Ferd har tilgjengelig risikokapasitet og om fordelingen av midlene til enhver tid er i tråd med de forutsetninger og krav som ligger til grunn for allokeringen.

Ferds overordnede strategiske allokering tar sikte på en balanse mellom industrielle og finansielle investeringer.

Allokeringen skal være i tråd med eiers vilje og evne til å ta risiko. Et mål på denne risikoviljen er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle de markedene Ferd er eksponert mot skulle oppleve særdeles kraftige og raske fall. Dette legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktivaklasser med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stresstester.

Tapsrisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Ferd har et sterkt fokus på likviditet. Ferd legger til grunn at avkastningen fra finansielle investeringer skal bidra til å dekke løpende renteutgifter. Det er derfor viktig at Ferds balanse er likvid og at muligheten til å realisere aktiva samsvarer godt med løpetiden på gjelden. Konsernet har stilt krav om at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoterte aksjer og rentebærende papirer.

Valutarisiko

Ferd har definert intervaller for eksponering i norske kroner, euro, amerikanske dollar og svenske kroner. Så lenge eksponeringen ligger innenfor disse intervallene, gjør Ferd ingen valutatilpasninger. I de tilfellene Ferd har en eksponering utover disse intervallene iverksettes det tiltak for å tilpasse eksponeringen til den etablerte valutakurve.

SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av konsernets egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Rentekurven skifter 1 prosentpoeng
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nansere beregningene gjøres det en vurdering av om Ferds investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stresstestscenario har et verdifall på 1,5- 2 ganger markedet (30-60 prosent i Norge og 20-40 prosent i utlandet).

Tapsrisikoen blir fremstilt som et verdifall uttrykt i kroner og som prosent av verdijustert egenkapital. Tabellen under viser beregnet tapsrisiko i 2011 og 2012.

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 %	-4 400 000	-4 100 000
Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 %	-1 100 000	- 700 000
Kursrisiko: Eiendom faller 10 %	- 200 000	- 200 000
Renterisiko: Rentekurven stiger med 1 prosentpoeng		
Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 %	- 600 000	- 500 000
Sum verdifall i verdijustert egenkapital	-6 300 000	-5 500 000
Verdifall i % av verdijustert egenkapital	32%	34%

I sensitivitetsanalysene er Ferds eksponering i Aibel i 2012 redusert til 49 % sammenlignet med 2011 hvor den var nesten 80 %, som følge av transaksjon med Ratos inngått i desember 2012. Ferds eksponering i Pronova reduseres først i 2013,

da den aksjesalgstransaksjonen er inngått på nyåret.

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.12 består av 183.267.630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet per 31.12.12 var:

	Antall aksjer	Eierandel
Ferd Holding AS	176 629 907	96,38%
Dref Lojal AS	2 649 588	1,45%
Dref Lojal II AS	1 381 898	0,75%
Dref Lojal III AS	2 244 577	1,22%
Dref Lojal IV AS	361 660	0,20%
Totalt antall aksjer	183 267 630	100,00%

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med sine morselskap på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, vennligst ta kontakt med Ferd på www.ferd.no

Aksjer eid indirekte av daglig leder og styremedlemmer i Ferd AS:

	Rolle	Eierandel
Johan H. Andresen	Styrets leder	15,14%
John Giverholt	Daglig leder / styremedlem	0,29%
Erik Rosness	Styremedlem	0,06%
Gry Skorpen	Styremedlem	0,05%

Barna til Johan H. Andresen eier ca 85 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS.

Langsiktig rentebærende gjeld

Beløp i NOK 1 000	Lånebeløp i valuta 2012	Lånebeløp i NOK 2012	Lånebeløp i NOK 2011
NOK	2 273 899	2 273 899	2 562 972
USD	202 500	1 126 990	1 282 184
EUR	145 855	1 070 757	1 163 261
DKK	380 000	374 905	438 219
GBP	10 000	90 248	102 057
SEK	374 743	321 304	195 247
CHF	4 100	25 000	35 747
Balanseført verdi 31.12.		5 283 103	5 779 687
Øvrig langsiktig gjeld		350 309	129 315
Sum langsiktige forpliktelser		5 633 412	5 909 002

Kontraktsmessige avdrag

Beløp i NOK 1 000	2012
2014	273 265
2015	2 743 152
2016	179 863
2017	2 437 132
Sum	5 633 412

Første års avdrag av langsiktig gjeld er presentert som del av kortsiktig rentebærende gjeld.

NOTE 24**ANNEN KORTSIKTIG GJELD**

Beløp i NOK 1000	2012	2011
Leverandørgjeld	755 698	826 359
Skyldige offentlige avgifter	229 784	181 174
Annen kortsiktig gjeld	1 043 002	1 134 390
Sum	2 028 484	2 141 923

NOTE 25**PANTSTILLELSER, GARANTIER OG BETINGEDE FORPLIKTELSER****Bokført gjeld som er sikret ved pant**

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Lånefasiliteter	1 418	637 3 218 120
Faktoring	19 872	63 638
Sum	1 438 509	32 817 586

Lånefasiliteter består av ulike kredittfasiliteter i konsernet. Disse er typisk sikret ved fordringer, varelager, driftsmidler og investeringseiendom. Rentebetingelsene er flytende renter.

Bokført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Investeringseiendom	1 611	814 953 349
Andre varige driftsmidler	142 886	
Varelager	213 678	
Fordringer	377 867	696 375
Sum	2 346 245	1 649 724
Maksimal eksponering på ovennevnte eiendeler	2 346	
Utstedte garantier	245	1 649 724
		92 005

Garantiansvar og ikke balanseførte forpliktelser

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Kommitert kapital til fondsinvesteringer	993 986	1 402 557
Forpliktelse til å yte lån	3 283	18 000
Garantiansvar uten sikkerhet	665 210	2 005
Klausuler vedrørende minimumskjøp i avtaler med leverandør	152 408	
Andre forpliktelser *	82 044	575 050
Sum	1 896 931	1 997 611

*)Andre forpliktelser knytter seg hovedsakelig til tilbakekjøpsforpliktelser på salg av maskiner, samt investeringsforpliktelser knyttet til utvikling av investeringseiendom og bygging av produksjonsanlegg.

Ferd AS er saksøkt av Amarin i sammenheng med Ferd sitt tidligere engasjement i TiMar (Portugal). I 2013 inngikk Ferd et forlik for et mindre beløp.

Risikostyring vedrørende investeringsvirksomheten i Ferd er omtalt i [note 21](#).

Valutarisiko

Kontrakterte valutastrømmer fra operasjonell drift sikres normalt i sin helhet, og prognostiserte kontantstrømmer sikres i en viss utstrekning. Renteutbetalinger relatert til konsernets lån i utenlandsk valuta sikres langt på vei av motgående kontantstrømmer fra konsernets virksomhet. Instrumenter som valutaterminkontrakter, valutabytteavtaler og opsjoner kan benyttes for å styre konsernets valutaeksponering.

Utestående valutaterminforretninger

Beløp i NOK 1 000	Valuta		Norske kroner		
	Kjøp	Salg	Kjøp	Salg	
	CAD	5 818	- 19 829	32 601	- 111 118
	CHF	3 579	- 604	21 822	- 3 681
	EUR	43 155	- 111 091	317 620	- 817 632
	JPY	3 053 200	- 944 710	197 535	- 61 120
	NOK	336 339	- 84 533	336 339	- 84 533
	RUB		- 224 950		- 41 191
	SEK	134 497	- 70 172	115 238	- 60 124
	CZK	10 080		2 956	
	GBP		- 3 661		- 33 039
	DKK		- 16 971		- 16 744
	ILS	5 454		8 153	
	USD	42 695	- 9 683	238 059	- 53 991
Sum				1 270 323	-1 283 173

Renterisiko

Ferds renterisiko oppstår som følge av innlån og håndteres av konsernets internbank i overensstemmelse med egne retningslinjer. Konsernet har kortsiktig rentebinding på langsiktige innlån. Dette gjelder for lån i norske kroner så vel som i utenlandsk valuta. Konsernet benytter renteswapper for å redusere renteeksponeringen ved å bytte fra flytende renter til faste renter for en del av lånene.

Utestående renteswapper

Beløp i NOK 1 000	Valuta		Mottar		Betaler Gjenstående løpetid	
	Beløp					
	DKK	100 000	6M CIBOR	Fast 2,97% - 4,15%	2,7 - 4,5 år	
	EUR	65 000	3M-6M EURIBOR	Fast 1,25 - 2,88%	1,5 - 5,0 år	
	GBP	10 000	6M LIBOR	Fast 2,46% - 3,12%	0,5 - 4,2 år	
	NOK	200 000	1M-6M NIBOR	Fast 4,91% - 5,72%	1,6 - 3,0 år	
	RUB	160 000	3M MOSPRIME		1,0 år	
	SEK	50 000	3M STIBOR		4,0 år	

Tabellen inkluderer derivater for sikring

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at en motpart vil misligholde sine kontraktsmessige forpliktelser som resulterer i økonomisk tap for konsernet. Konsernet har vedtatt en policy om å kun være eksponert mot kredittverdige motparter, og innhenter uavhengige kreditanalyser for alle vesentlige motparter der dette er tilgjengelig. I de tilfeller dette ikke er tilgjengelig benytter konsernet annen offentlig tilgjengelig finansiell informasjon og egen handel for å vurdere kredittverdigheten.

NOTE 27

SIKRINGSBOKFØRING - OPERASJONELL DRIFT

Sikringsreserven består av den effektive delen av akkumulerte netto endringer i virkelig verdi av kontantstrømsikring relatert til sikrede transaksjoner som foreløpig ikke har funnet sted. Bevegelser i sikringsreserven er beskrevet i tabellen nedenfor.

Beløp i NOK 1 000	2012				2011			
	Rente- swapper	Valuta- terminer	Råvare- derivater	Sum	Rente- swapper	Valuta- terminer	Råvare- derivater	Sum
Inngående balanse	- 23 938	11 050	- 19 011	- 31 899	- 16 705	13 037	19 721	16 053
Gevinst/tap på konstantstrømsikring	11 394	59 593	- 56 202	13 315	- 19 512	14 064	- 22 205	- 27 653
Resultatført inntekt/kostnad	- 16 379	- 83 635	80 390	- 19 624	10 527	- 15 661	- 25 623	- 30 757
Utsatt skatt (se note 14)	935	4 510	- 4 537	2 378	1 752	- 390	9 096	10 458
Effekt av kontantstrømsikring i totalresultat	- 4 051	- 19 532	19 651	- 3 931	- 7 233	- 1 987	- 38 732	- 47 952
Utgående balanse	- 27 989	- 8 482	640	- 35 830	- 23 938	11 050	- 19 011	- 31 899

Negative beløp representerer en forpliktelse og en reduksjon i egenkapitalen.

Gevinst/tap overført fra andre inntekter og kostnader i resultatregnskapet i perioden er inkludert i følgende poster i resultatregnskapet:

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Salgsinntekter	- 727	2 485
Råvarekostnader og endring varelager	8 486	28 801
Andre driftskostnader	375	10 498
Netto finansresultat	11 490	- 11 027
Sum	19 624	30 757

Negative beløp representerer inntekt.

Likviditetsrisiko- operasjonell drift

Likviditetsrisiko i operasjonell drift knytter seg hovedsakelig til risikoen for at Elopak, Telecomputing, Mestergruppen og Swix ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Den operasjonelle likviditetsrisikoen styres ved å ha tilstrekkelige likviditetsreserver og trekkmuligheter på bankfasiliteter og lånerammer, samt ved kontinuerlig overvåkning av fremtidige og faktiske kontantstrømmer.

Følgende tabeller gir en oversikt over konsernets kontraktmessige løpetid for finansielle forpliktelser etter forfall. Tabellene er utarbeidet basert på den tidligste datoen konsernet kan bli pålagt å betale.

31.12.12

Beløp i NOK 1 000	Mindre enn 1 år	1-3 år	3-5 år	Sum
Kredittinstitusjoner	362 440	2 840 370	2 442 733	5 645 543
Leverandørgjeld	755 698			755 698
Nærstående parter		11 498	32 731	44 229
Øvrig langsiktig gjeld		164 550	141 530	306 080
Annen kortsiktig gjeld	1 106 157			1 106 157
Sum *	2 224 295	3 016 418	2 616 994	7 857 707

31.12.11

Beløp i NOK 1 000	Mindre enn 1 år	1-3 år	3-5 år	Sum
Kredittinstitusjoner	890 131	2 161 922	3 617 765	6 669 818
Leverandørgjeld	826 359			826 359
Øvrig langsiktig gjeld		129 315		129 315
Annen kortsiktig gjeld	1 315 564			1 315 564
Sum *	3 032 054	2 291 237	3 617 765	8 941 056

*) Tabellen inkluderer ikke leieforpliktelser, garantiforpliktelser og ikke balanseførte forpliktelser. Se nærmere beskrivelse av disse i [note 25](#) og [note 29](#).

Tabellen nedenfor viser forventede inn- og utbetalinger på derivater:

31.12.12

Beløp i NOK 1 000	Mindre enn 1 år	1-3 år	Over 3 år	Sum
Netto oppgjør				
Renteswapper	51 446			51 446
Valutaterminer	10 252			10 252
Råvarederivater	- 600			- 600
Sum	61 098			61 098

31.12.11

Beløp i NOK 1 000	Mindre enn 1 år	1-3 år	Over 3 år	Sum
Netto oppgjør				
Renteswapper	- 16 524	- 28 831	- 5 458	- 50 813
Valutaterminer	22 841			22 841
Råvarederivater	22 256			22 256
Sum	28 573	- 28 831	- 5 458	- 5 716

Trekkefasiliteter

Tabellen under viser en oversikt over benyttet og ubenyttede trekkefasiliteter pr 31.12.

	2012		2011	
	Benyttet	Ubenyttet	Benyttet	Ubenyttet
Kassekreditt:				
Sikret	47 078	314 940	318	109 682
Usikret	54 982	440 696		100 000
Lånefasiliteter:				
Sikret	1 604 440	1 567 090	575 922	383 132
Usikret			3 300 000	1 700 000
Faktoring:				
Sikret	4 311	15 561	63 638	37 263
Usikret	391 113	416 599	366 727	376 484
Sum sikret	1 655 829	1 897 591	639 878	530 077

Sum usikret

446 095

857 295

3 666 727

2 176 484

Konsernet som utleier, operasjonell leasing

Konsernet leier ut utstyr og anlegg ved operasjonelle leieavtaler. I hovedsak leies maskiner ut til kunder av Elopak som benytter de i sin egen produksjon

Spesifikasjon av årets leieinntekter fra operasjonelle leasingavtaler	2012	2011
Samlet variabel leie innregnet som inntekt	90 229	
Minimumsleie (herunder fast leie) innregnet som inntekt		66 600
Sum	90 229	66 600

På balansedagen har konsernet kontrahert følgende fremtidige minimumsleier:	2012	2011
Totalt forfall neste år	70 128	61 839
Totalt forfall 2-5 år	175 879	121 333
Totalt forfall etter 5 år	28 075	26 276
Sum	274 082	209 448

Beløp er oppgitt i ikke-neddiskonterte tall.

Konsernet som utleier, finansiell leasing

Spesifikasjon av årets leieinntekter fra finansielle leasingavtaler	2012	2011
Samlet variabel leie innregnet som inntekt		
Finansinntekter innregnet fra avtaler om finansiell leasing	1 476	384
Totale inntekter fra finansiell lease	1 476	384

Forholdet mellom bruttoinvesteringen og nåverdi av utestående minimumsleie:	2012	2011
Brutto fordringer fra leieavtaler	17 714	8 331
Ikke-opptjent finansinntekt	- 2 969	- 1 145
Nettoinvestering fra finansiell lease (nåverdi)	14 745	7 186

Konsernet som leietaker, operasjonell leasing

Spesifikasjon av årets leiekostnader fra operasjonelle leasingavtaler	2012	2011
Samlet variabel leie innregnet som kostnad	184 846	98 676
Minimumsleie (herunder fast leie) innregnet som kostnad	47 979	58 657
Fremleieinnbetalinger innregnet som kostnadsreduksjoner	- 899	
Totale leiekostnader	231 926	157 333

Forfaller til betaling	2012	2011
Totalt kostnader neste år	238 682	162 697
Totalt kostnader 2-5 år	736 636	508 175
Totalt kostnader etter 5 år	478 246	340 168
Total	1 453 564	1 011 039

Beløp er oppgitt i ikke-neddiskonterte tall.

Fordeling av den samme leieforpliktelsen på leieobjekt	2012	2011
Bygninger og tomter	751 031	916 448
Maskiner og anlegg	16 839	
Driftsløsøre, transportmidler og inventar	685 694	94 591
Totale leieforpliktelser knyttet til operasjonell innleie	1 453 564	1 011 039

Konsernet som leietaker - finansiell leasing

Spesifikasjon av årets leiekostnader	2012	2011
Samlet variabel leie innregnet som kostnad	7 263	
Totale leiekostnader	7 263	

Oversikt over fremtidig minsteleie og tilhørende nåverdi,

Minsteleie

fordelt på forfallstidspunkter:	renter	Beregnet rente Nåverdi	
Samlede forfall i løpet av ett år	9 399	7 504	1 895
Samlede forfall i år 2-5	7 876	7 580	296
Samlede forfall etter 5 år			
Totale leieforpliktelser knyttet til finansiell innleie	17 275	15 084	2 191

Netto balanseført verdi av leasede eiendeler, fordelt på anleggsklasse.	2012	2011
Bygninger og tomter		
Maskiner og anlegg	3 362	
Driftsløsøre, transportmidler og inventar	19 470	1 497
Total balanseført verdi av leasede eiendeler	22 832	1 497

Driftsmidlene inngår også i driftsmiddelnoten ([note 9](#)).

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er beskrevet i [note 12](#).

Styret og ledende ansatte

Rettigheter og forpliktelser som styremedlem fremgår av selskapets vedtekter og norsk lov. Selskapet har ingen vesentlige avtaler med foretak hvor et styremedlem har betydelig interesse. Eierandeler i Ferd AS eid av styremedlemmer fremkommer av [note 22](#). Informasjon om honorar til styremedlemmer og ledende ansatte fremkommer av [note 6](#).